

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ

СЕНАТА

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 7

БЕОГРАД, 1937 ГОДИНЕ

КЊИГА I

III РЕДОВНИ САСТАНАК

СЕНАТА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 22 ОКТОБРА 1937 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАО:

Потпретседник

Др. БУРА КОТУР

Секретар

БУРО ВУКОТИЋ

Присутни су г. г. Министри: Министар унутрашњих послова др. Антон Корошец, Министар правде Милан Симоновић, Министар војске и морнарице, армијски ђенерал Љубомир Марић, Министар без портфеља Војислав Ђорђевић, Министар просвете Димитрије Магарашевић.

Почетак у 16.50 часова.

САДРЖАЈ:

1. — Читање и усвојење записника II редовног састанка;
2. — Саопштење Претседника Сената о престанку мандата сенаторима изабраним на дан 3 јануара 1932 године;
3. — Саопштење извештаја Народне скупштине о пријему законских предлога, упућених јој од стране Сената;
4. — Саопштење извештаја о санкционисању Закона;
5. — Саопштење о законском предлогу сенатора г. г. Димитрија Илићановића и другова о сузбијању корупције у јавној служби;
6. — Молбе сенатора за боловање;
7. — Саопштење извештаја сталних сенатских одбора о њиховом конституисању;
8. — Молбе, жалбе и резолуције;
9. — Дневни ред: Претрес извештаја Одбора о предлогу Закона о одликованима орденом Карађорђевог ордена са мачевима. — Овај законски предлог примљен је једногласно у начелу, појединостама и коначно у целини.

Говорници: Министар војске и морнарице, армијски ђенерал Љубомир Марић.

Потпретседник др. БУРА КОТУР: Господо сенатори, отварам III редовни састанак Сената. Молим г. секретара да прочита записник II редовног састанка.

Секретар Буро Вукотић прочита записник другог редовног састанка.

Потпретседник др. БУРА КОТУР: Господо сенатори, има ли приговора прочитаном записнику? (Нема.) Приговора нема, записник се оверава.

Господо, част ми је саопштити Вам да је Господин Претседник Сената упутио акт Господину Министру унутрашњих послова у погледу оних чланова овога Дома чији мандат се гаси у јануару ове године. Молим г. секретара да прочита тај акт.

Секретар Буро Вукотић (чита):

„Господине Министре,
С позивом на § 2 Закона о избору сенатора, част ми је саопштити Вам да са даном 3 јануара 1938 год. престаје мандат ниже именованим сенаторима, и то:

Бирам у Бановини:

1) Плоју др. Мирославу	Дравској
2) Врбанићу др. Милану	Савској
3) Гају Људевиту	Савској
4) Добринићу Петру	Савској
5) Јалжабетићу Томи	Савској
6) Кукуљевићу-Сакцинском Франу	Савској
7) Томашићу др. Љубомиру	Савској
8) Шверљуди др. Станку	Савској
9) Убавићу Павлу	Врбаској
10) Десници др. Урошу	Приморској

11) Мајстровићу др. Иви	Приморској
12) Петковићу Петру	Дринској
13) Поповићу Матији	Дринској
14) Видаковићу Љубомиру	Дунавској
15) Котуру др. Ђури	Дунавској
16) Михалчићу Стевану	Дунавској
17) Поповићу Л. Милану	Дунавској
18) Тимотијевићу Кости	Дунавској
19) Илићановићу Димитрију	Моравској
20) Богојевићу Васи	Вардарској
21) Протићу Војиславу	Вардарској
22) Сулејмановићу др. Џаферу	Вардарској
23) Ђурићу Михајлу	За град Београд и управно подручје

Извештавајући Вас о предњем, молим Вас, Господине Министре, да изволите и овом приликом примити уверење о мом особитом поштовању.

Претседник Сената,
Др. Желимир Мажуранић, с. р.

Господину

Г-ну Др. Антону Корошцу.

Министру унутрашњих послова,
Београд.

Потпретседник др. Ђура Котур: Ово се саопштење прима на знање.

Стигли су извештаји Народне скупштине о пријему неколико законских предлога. Молим г. секретара да то саопшти.

Секретар Ђуро Вукотић (саопштава):

Господин Претседник Народне скупштине извештава Сенат да је Народна скупштина на својој 63 редовном састанку, одржаном 19 октобра о. г., усвојила у целости упућене јој законске предлоге од стране Сената, и то: а) О изванредној државној помоћи, и б) О изванредном признању година државне службе и пензије Спири Хаџи-Ристићу.

Потпретседник др. Ђура Котур: Ово саопштење Претседника Народне скупштине прима се на знање.

Стигли су извештаји о санкционисању закона. Молим г. секретара да их саопшти.

Секретар Ђуро Вукотић (саопштава):

1) Г. Претседник Министарског савета и Министар иностраних послова извештава Сенат да су Краљевски Намесници благоизволели потврдити следеће законе:

а) о конвенцији између наше Краљевине и Републике Чехословачке у циљу избегавања двоструког опорезивања;

б) о уговору о концилијацији и арбитражи између наше државе и Данске;

в) о конвенцији о заштити, чувању и поновном подизању граничних каменова између наше Краљевине и Краљевине Бугарске;

г) о допунском протоколу уз уговор о трговини и пловидби између наше државе и Краљевине Италије;

д) о размени нота на дан 21 марта 1936 године између Министра иностраних послова Краљевине Југославије и немачког изванредног посланика и опуномоћеног Министра, којом се мењају прилог В) и закључни протокол трговинског уговора;

ђ) о конвенцији о ваздушној пловидби између наше Краљевине и Немачког Рајха; и

е) о међународној конвенцији о превозу робе на железницама.

2) Г. Министар финансија извештава Сенат да су Краљевски Намесници благоизволели потврдити Закон о повлачењу из оптицаја старог и о ковању новог металног новца и Први Закон о изванредној државној помоћи и регулисању пензијских припадности.

3) Г. Министар правде послао је извештај Сенату да су Краљевски Намесници благоизволели потврдити Закон о привредним задругама; и

4) Г. Министар грађевина послао је обавештење Сенату да су Краљевски Намесници благоизволели потврдити Закон о овлашћеним инжењерима.

Потпретседник др. Ђура Котур: Санкционисање напред наведених закона прима се на знање.

Стигао је законски предлог сенатора г. Димитрија Илићановића и другова о сузбијању корупције у јавној служби. Молим г. секретара да га саопшти.

Секретар Ђуро Вукотић (саопштава): Сенатори г. г. Димитрије Илићановић и другови поднели су Сенату на решење, саобразно чл. 64 Устава и § 51 Закона о пословном реду у Сенату, предлог Закона о сузбијању корупције у јавној служби.

Потпретседник др. Ђура Котур: Овај законски предлог отштампан је, сада ће вам бити подељен, а за његово проучавање изабраће се нарочити одбор.

Стигла је молба сенатора г. др. Тринајстића за боловање. Молим г. секретара да је саопшти.

Секретар Ђуро Вукотић (саопштава): Сенатор г. др. Динко Тринајстић моли Сенат да му изволи одобрити отсуство на неодређено време ради лечења.

Потпретседник др. Ђура Котур: Одобрава ли Сенат тражено отсуство г. др. Тринајстићу? (Одобрава.) Објављујем да је Сенат одобрио ово отсуство.

Стигли су извештаји сталних сенатских Одбора о конституисању. Молим г. секретара да их саопшти.

Секретар Ђуро Вукотић (саопштава): Стални сенатски Одбори извештавају да су се конституисали и изабрали:

за претседника Верификационог одбора г. Османа Виловића, за потпретседника г. Светислава Пауновића и за секретара г. Душана Ђерића; за претседника Административног одбора г. Милоша Цукавца, за потпретседника г. Ватрослава Џањугу и за секретара г. Душана Ђерића;

за претседника Имуניתетног одбора г. др. Јосипа Шиловића, за потпретседника г. Милоша Цукавца и за секретара г. Душана Ђерића;

за претседника Одбора за молбе и жалбе г. Ивана Хрибара, за потпретседника г. Михаила Ђурића и за секретара г. Душана Стевчића;

за претседника Финансијског одбора г. др. Станка Шверљугу, за потпретседника г. др. Халидбега Храсницу и за секретара г. Франа Смодеја.

Потпретседник др. Ђура Котур: Саопштени извештаји о конституисању сталних сенатских Одбора примају се на знање.

Изволите чути саопштење о приспелим молбама, жалбама и резолуцијама из народа.

Секретар Ђуро Вукотић саопштава молбе и резолуције: Савеза обртничких друштава за Драв-

ску бановину и Обртничког друштва из Љубљане; Удружења занатлија Среза петрињског; Централне управе Југословенског новинарског удружења у Београду; Милице Полит-Десанчић из Либлинга; Луке Баласа из Блашковића; Нисима Давидовића из Пирота; Марије Поточњак из Цриквенице; Марије Бадер из Београда; Вукосаве Томић из Земуна; Марије Станишић из Мачковца; др. Божидара Николајевића инспектора Министарства просвете у пензији; Лепосаве Томић чиновнице Сената.

Потпретседник др. Бура Котур: Све саопштене молбе, жалбе и резолуције из народа упутиће се надлежном Одбору за молбе и жалбе.

Господо сенатори, прелазимо на дневни ред. На дневном реду је претрес извештаја Одбора о предлогу Закона о одликованима орденом Карађорђевог звезде са мачевима. Молим г. известиоца да прочита извештај одбора.

Известилац Душан Ђерић (чита):

Београд, 21 октобра 1937 године

СЕНАТУ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ,

Одбор Сената за проучавање предлога Закона о одликованима орденом Карађорђевог звезде са мачевима, проучио је овај законски предлог на својој седници од 21 октобра 1937 године, па саобразно акту Сената Бр. 1705 од 21 октобра 1937 године, након проучења у целости усвојио законски предлог онако, како га је усвојила и Народна скупштина.

Одбор сматра за своје велико задовољство, што му се овом приликом указала могућност да једнодушним и спонтаним усвајањем овог законског предлога укаже заслужно поштовање командирима ордена Карађорђевог звезде са мачевима. Кад је год овај Одбор долазио у прилику, да разматра предлоге који се односе на војску, увек је са највећим одушевљењем и без дискусије све усвајао, па је тако и овај пут урадио, хтијући тиме да и сада укаже своје велико поштовање и љубав спрам војске славом овенчане.

Стога подносећи овај извештај, молимо да Сенат Краљевине Југославије усвоји овај законски предлог.

За известиоца изабран је сенатор г. Душан Ђерић.

Секретар-известилац,

Д. Ђерић, с. р.

Претседник,

Марко Радуловић, с. р.

Потпретседник,

Стеван Михалчић, с. р.

Ч л а н о в и:

Мил. П. Драговић, с. р.   Муфтић Салем, с. р.
П. И. Вујић, с. р.   Др. О. Франгеш, с. р.
Јов. Алексић, с. р.   С. Крстић, с. р.
Др. Иво Мајстровић, с. р.   Иван Пуцел, с. р.

Потпретседник др. Бура Котур: Господо сенатори, приступамо претресу овог законског предлога у начелу. (Др. Отон Франгеш: Није потребно гласање! Прима се акламацијом! — Једнодушни узвици: Тако је! Прима се акламацијом! Живела војска! — Буран аплауз.)

Има реч г. Министар војске и морнарице.

Министар војске и морнарице армијски ђенерал Љубомир Марић: Господо сенатори, и до сада, када год је пред Народним претставништвом било на дневном реду какво питање које се је ти-

цало војске и морнарице, а нарочито које је ишло у прилог јачања њене снаге како у моралном и знанственом, тако и у материјалном погледу, Народна скупштина и Сенат манифестовали су своју велику љубав према војсци и морнарици и излазили на сусрет свима захтевима ресорнога Министра одушевљено и без дискусије.

И ја морам признати да сам сретан и поносан што видим да је и у овој прилици, доношењем Закона о одликованим Карађорђевог звездом са мачевима, Сенат остао веран својој традицији, одајући сјајно признање херојима нашег народа, који су са песмом и нештедимице полагали своје животе за добро Краља, за славу и величину своје отаџбине и свога народа, и следећим нараштајима дали сјајне примере свога пожртвовања за више идеале.

Доношењем овога закона биће задовољена једна давнашња потреба. Законски ће њиме бити признате заслужене бенефиције онима, који су се у минулим ратовима за ослобођење и уједињење и вршењу најтежих дужности према Краљу и отаџбини нарочито истакли било мудрим и одважним вођењем својих јединица, било особитом личном храброшћу и јунаштвом, служећи за пример другима.

Ово признање није само акт захвалности отаџбине према њеним витешким синовима који су жртвовали и своје животе за њено добро и величину, него је, још више, била и једна дужност, која је требала још много раније да се изврши.

Известан број одликованих овим највећим војничким одличјем пао је на бојном пољу; други су подлегли касније последицама тешких напора и ранама које су у боју задобили; а од оних који су остали у животу до сада, многи су принуђени да живе више него скромно, повучено и у заборау, иако њихове груди краси ово наше највеће одличје, које се давало само најхрабријим међу храбрима.

Овим актом, ма и у последњем часу, исправљена ће бити једна — смело да кажем — неправда. Па не само то, овим је много учињено и за морални потстрек новим генерацијама, које можда очекују још тежа искушења и напори у будућности. Оне ће овим увидети да отаџбина не заборава своје синове, који за њу нису пожалили своју крв и своје животе.

Овим признањем нашим витезовима ми, господо сенатори, чинимо један велики допринос развијању моралних вредности у нашој војсци и нашем народу, вредности које стоје и вазда ће стајати изнад свих других, и у ово време најмодернијих ратних средстава, јер човек остаје човек од чије вредности зависи и вредност мртвог материјала, који му као оруђе служи.

Ја стога, у име војске и морнарице, узданице нашега народа, поздрављам са захвалношћу овај акт једнодушног признања, које се овим чини нашим јунацима. Уверен сам да ће тај акт бити од срца поздрављен и у војсци и у народу и да ће он послужити као снажан потстицај на велика дела у служби Краљу и отаџбини када буде затребало у вршењу дужности ићи до самопрегора.

Стога, хвала вам, господо сенатори. (Бурни и одушевљени узвици: Живела наша јуначка војска!)

Потпретседник др. Бура Котур: Пошто се нико од господо сенатора није јавио за реч, присту-

пићемо гласању о овом законском предлогу у начелу. Молим г. секретара да изврши прозивку.

Секретар Ђуро Вукотић прозива господу сенаторе који су гласали овако:

Алексић Јован — за
 Алибеговић Асим — за
 Алкалај др. Исак — за
 Алтипармаковић Јован — за
 Анђелиновић др. Б. Гргур — за
 Анић Лазар — за
 Бањанин Јово — за
 Богојевић Васа — за
 Видаковић Антун — за
 Видаковић Љубомир — за
 Виловић Осман — за
 Вранић Иво — за
 Врбанић др. Милан — за
 Вујић Павле — за
 Вукотић Ђуро — за
 Гавриловић др. Богдан — за
 Гај Људевит — за
 Глушац др. Васо — за
 Грасл др. Георг — за
 Грегорин др. Густав — за
 Десница др. Урош — за
 Добривић Петар — за
 Драговић Милутин — за
 Дунић Радослав — за
 Ђерић Душан — за
 Ђорђевић Драгослав — за
 Ђуретек Вид — за
 Ђурић Михаило — за
 Живановић Јеремија — за
 Зец др. Петар — за
 Иванишевић дон Франо — за
 Ивковић др. Момчило — за
 Илиџановић Димитрије — за
 Јалжабетић Томо — отсутан
 Јеличић Божа — за
 Карамехмедовић др. Хамдија — за
 Корошец др. Антон — за
 Ковачевић Томо — за
 Крамер др. Алберт — за
 Крстић Серафим — за
 Круљ др. Урош — за
 Кујунџић Андра — за
 Кукуљевић-Сакцински Фран — за
 Љубибратић др. Саво — за
 Мажуранић др. Желимир — за
 Мајстровић др. Иво — за
 Марјановић Милан — за
 Марушић др. Драго — за
 Махмудбеговић Сефедин — за
 Михалџић Стеван — за
 Муфтић Салем — за
 Немец др. Јосип — за
 Обрадовић Пајо — за
 Павелић др. Анте — за
 Пауновић Светислав — за
 Петковић Петар — за
 Петровић Добросав — за
 Плој др. Мирослав — за
 Поповић Дака — за
 Поповић Матија — за
 Поповић Л. Милан — за
 Протић Војислав — за
 Пуцел Иван — за
 Радовановић Крста — за
 Радуловић Марко — за

Самуровић Јанко — отсутан
 Селић Јоца — за
 Симоновић Милан — за
 Смиљанић Крста — за
 Смодеј Фран — за
 Спахо др. Мехмед — за
 Стевчић др. Душан — за
 Стојадиновић др. Милан — за
 Сулејмановић др. Џафер — за
 Тимотијевић Коста — за
 Томашић др. Љубомир — за
 Томић Светозар — за
 Тринајстић др. Динко — отсутан
 Убавић Павле — за
 Улмански др. Саво — за
 Франгеш др. Отон — за
 Храсница др. Халидбег — за
 Хрибар Иван — за
 Џањуга Ватрослав — за
 Цветковић Јордан — за
 Џукавац Милош — за
 Џаковић Милован — за
 Шверљуга др. Станко — за
 Шиловић др. Јосип — за
 Шола Атанасије — отсутан
 Шуперина др. Бењамин — за

После гласања

Потпретседник др. Ђуро Котур: Изволите чути, господо сенатори, резултат гласања. Гласало је свега 87 г. г. сенатора и сви су гласали „за“. Према томе објављујем да је овај законски предлог у начелу једногласно примљен.

Прелазимо на претрес овог законског предлога у појединостима. Молим г. известиоца да прочита наслов и § 1 законског предлога.

Известилац Душан Ђерић прочита наслов и § 1 законског предлога.

Потпретседник др. Ђуро Котур: Прима ли Сенат § 1? (Прима). Објављујем да је § 1 примљен. Изволите чути § 2.

— За овим је Сенат, гласајући седењем и устајањем о сваком поједином параграфу законског предлога, у смислу § 55 Закона о пословном реду у Сенату, примио једногласно све параграфе законског предлога, и то од § 2 до закључно § 28. —

Потпретседник др. Ђуро Котур: Објављујем да је овај законски предлог и у појединостима једногласно примљен.

Сада ћемо приступити поименичном коначном гласању о овом законском предлогу у целини. Молим г. секретара да изврши прозивку.

Секретар Ђуро Вукотић прозива г.г. сенаторе и они су гласали овако:

Алексић Јован — за
 Алибеговић Асим — за
 Алкалај др. Исак — за
 Алтипармаковић Јован — за
 Анђелиновић др. Б. Гргур — за
 Анић Лазар — за
 Бањанин Јово — за
 Богојевић Васа — за
 Видаковић Антун — за
 Видаковић Љубомир — за
 Виловић Осман — за
 Вранић Иво — за
 Врбанић др. Милан — за
 Вујић Павле — за

Вукотић Ђуро — за
 Гавриловић др. Богдан — за
 Гај Људевит — за
 Глушац др. Васо — за
 Грасл др. Георг — за
 Грегорин др. Густав — за
 Десница др. Урош — за
 Добринић Петар — за
 Драговић Милутин — за
 Дунић Радослав — за
 Ђерић Душан — за
 Ђорђевић Драгослав — за
 Ђуретек Вид — за
 Ђурић Михаило — за
 Живановић Јеремија — за
 Зец др. Петар — за
 Иванишевић дон Франо — за
 Ивковић др. Момчило — за
 Илићановић Димитрије — за
 Јалжабетић Томо — отсутан
 Јеличић Божа — за
 Карамехмедовић др. Хамдија — за
 Корошец др. Антон — за
 Ковачевић Томо — за
 Крамер др. Алберт — за
 Крстић Серафим — за
 Круљ др. Урош — за
 Кујунцић Андра — за
 Кукуљевић-Сакцински Фран — за
 Љубибратић др. Саво — за
 Мажуранић др. Желимир — за
 Мајстровић др. Иво — за
 Марјановић Милан — за
 Марушић др. Драго — за
 Махмудбеговић Сефедин — за
 Михалцић Стеван — за
 Муфтић Салем — за
 Немец др. Јосип — за
 Обрадовић Пајо — за
 Павелић др. Анте — за
 Пауновић Светислав — за
 Петковић Петар — за
 Петровић Добросав — за
 Плој др. Мирослав — за
 Поповић Дака — за
 Поповић Матија — за
 Поповић Л. Милан — за

Протић Војислав — за
 Пуцељ Иван — за
 Радовановић Крста — за
 Радуловић Марко — за
 Самуровић Јанко — отсутан
 Селић Јоца — за
 Симоновић Милан — за
 Смиљанић Крста — за
 Смодеј Фран — за
 Спахо др. Мехмед — за
 Стевчић др. Душан — за
 Стојадиновић др. Милан — за
 Сулејмановић др. Џафер — за
 Тимотијевић Коста — за
 Томашић др. Љубомир — за
 Томић Светозар — за
 Тринајстић др. Динко — отсутан
 Убавић Павле — за
 Улмански др. Саво — за
 Франгеш др. Отон — за
 Храсница др. Халидбег — за
 Хрибар Иван — за
 Џањуга Ватрослав — за
 Цветковић Јордан — за
 Џукавац Милош — за
 Џаковић Милован — за
 Шверљуга др. Станко — за
 Шиловић др. Јосип — за
 Шола Атанасије — отсутан
 Шуперина др. Бењамин — за

После гласања

Потпретседник др. Ђура Котур: Изволите чути, господо сенатори, резултат гласања. Гласало је свега 87 г. г. сенатора и сви су гласали „за“. Према томе, објављујем да је предлог Закона о одликованима орденом Карађорђевог звезде са мачевима коначно у целини једногласно примљен. (Буран и дуготрајан аплауз и одушевљени узвици: Живела војска!)

Господо сенатори, пошто је са овим дневним редом данашње седнице исцрпљен, то са вашим пристанком закључујем данашњу седницу, а идућа ће бити заказана писменим путем са дневним редом: утврђивање дневног реда.

Седница је закључена у 17.15 часова.

